

DELFI PLUS⁺ saturs

Informācijas tehnoloģiju (IT) uzņēmuma "Draugiem Group" struktūrā iekļautais ASV strādājošais uzņēmums "Printful, Inc." otrdien Ziemeļkalifornijas apgabala Sanfrancisko tiesā iesniedzis prasību pret tiešsaistes tehnoloģiju uzņēmumu "Printify, Inc" par vairāku ASV tiesību aktu pārkāpumiem, tajā skaitā intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu, negodīgu komercpraksi un iedzīvošanos uz citu darba rēķina. "Printify" šādu sava konkurenta soli nodēvējis par "melno PR", kas cenšoties graut uzņēmuma reputāciju.

Portāla "Delfi" uzrunātie eksperti norāda, ka gadījums nav tipisks un zīmīgi, ka prasība iesniegta tieši ASV, nevis Latvijā, kur, iespējams, vairākas no tiesību normām nevarētu tikt piemērotas.

Jāpiebilst, ka lielākā daļa "Delfi" uzrunāto valstī vadošo IT un tehnoloģiju uzņēmumu ekspertu nevēlējās komentēt, kuram no uzņēmumiem, "Printful" vai "Printify", varētu būt taisnība mazās biznesa vides Latvijā vai tiesā iesniegtās prasības sarežģītības dēļ. Tāpēc nozares uzņēmumu vietā piedāvājam IT drošības kompānijas "Possible Security" vadošā pētnieka Kirila Solovjova, kā arī "Sorainen" juristes, kas specializējusies intelektuālā īpašuma jautājumos, Ievas Andersones viedokli.

"Delfi" jau rakstīja, ka "Printify" ir vietne, kas darbojas kā saikne starp "drukāšanas pēc pieprasījuma" ražotnēm un interneta veikaliem. Interneta veikalu uzturētāji var tajā izveidot dažādus individuāla dizaina produktus, piemēram, T-krekļus, somas un citus. Šie produkti uzrādās to izveidotāju interneta veikalos, bet "Printify" nodrošina šo veikalu automātisku saikni ar apdrukas uzņēmumiem, ļaujot tiem katru veikalā nopirkto preci apdrukāt un nosūtīt pircējam. Līdzīgs ir arī uzņēmuma "Printful" biznesa modelis, tomēr atšķirībā no "Printify" "Printful" preču apdruku veic pats sev piederošās ražotnēs. "Printful" darbību uzsāka 2013. gadā, bet "Printify" – divus gadus vēlāk.

Kā informē uzņēmumā, "Printful" savā prasībā norāda, ka atbildētājs "Printify" ir šķietami nelegāli nokopējis un pārveidojis "Printful" radīto "Woocommerce" integrācijas programmatūras kodu, kas paredzēts ērtai pasta izmaksu uzstādīšanai un aprēķinam, lai lietotāji varētu iegūt precīzas savu produktu sūtīšanas izmaksas.

Printify Infringing Code	Printful Copyrighted Code
<pre>private function request(\$method, \$paths, array \$params = [], \$data = null) { </pre>	<pre>private function request(\$method, \$paths, array \$params = array(), \$data = null){ </pre>
<pre>\$url = trim(\$paths, '/');</pre>	<pre>\$this->lastResponseRaw = null; \$this->lastResponse = null; \$url = trim(\$paths, '/');</pre>

<pre> if (! empty(\$params)) { \$url .= '?' . http_build_query(\$params); } \$this->response = wp_remote_get(\$this->url . \$url, array('timeout' => 10, 'user-agent' => \$this->agent, 'method' => \$method, 'body' => \$data !== null ? json_encode(\$data) : null, 'headers' => ['Content-Type' => 'application/json',])); if (is_wp_error(\$this->response)) { throw new Exception("Printify API request failed - ". \$this->response- >get_error_message()); } [additional code omitted for length] </pre>	<pre> if(!empty(\$params)){ \$url .= '?' .http_build_query(\$params); } \$result = wp_remote_get(\$this- >apiUrl . \$url, array('timeout' => 10, 'user-agent' => \$this->userAgent, 'method' => \$method, 'headers' => array('Authorization' => 'Basic ' . base64_encode(\$this->key)), 'body' => \$data !== null ? json_encode(\$data) : null)); if (is_wp_error(\$result)) { throw new PrintfulException("API request failed - ". \$result- >get_error_message()); } [additional code omitted for length] </pre>
Printify Infringing Code	Printful Copyrighted Code
<pre> public function __construct() { \$this->agent .= ' ' . self::VERSION . ' (WP ' . get_bloginfo('version') . ' + WC ' . WC()->version.)'; if (! function_exists('json_decode') ! function_exists('json_encode')) { throw new Exception('PHP JSON extension is required for the Printify API library to work!'); } } </pre>	<pre> public function __construct(\$key = "", \$disable_ssl = false){ \$key = (string)\$key; \$this->userAgent .= ' .Printful_Base::VERSION.' (WP ' . get_bloginfo('version') . ' + WC ' . WC()->version.)'; if(!function_exists('json_decode') !function_exists('json_encode')){ throw new PrintfulException('PHP JSON extension is required for the Printful API library to work!'); } } [additional code omitted for length] </pre>

Pirmo "Woocommerce" integrācijas programmatūras kodu, kā apgalvo uzņēmums, "Printful" publicēja 2014. gada oktobrī, pēc kā sekoja ilgstošs integrācijas funkcionalitātes uzlabošanas posms, kurā tika ieguldīti lieli cilvēkresursi, zināšanas, laiks un finanšu līdzekļi.

Tiesāšanos vēros no malas

"Mēs kā Latvijas juristi varam to vērot tikai no malas, jo, visticamāk, gan prasītāju, gan otru pusi konsultē ASV juristi. Ja runā par prasības būtību, tad prasītājs ir uzskaitījis vairākas lietas, kas, viņaprāt, ir notikušas: esot pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, bijusi negodīga komercprakse, turklāt vēl iedzīvošanās uz uzņēmuma darba rēķina," uzskaita Andersone. Tieši prasības iesniegšana ASV no Latvijas juristu viedokļa ļauj šo jautājumu komentēt brīvāk.

"Jāsaka, ka daļa no šīs prasības ir pazīstama Latvijas tiesībās, bet daļa ir specifiski raksturīga ASV. Piemēram, par intelektuālā īpašuma pārkāpumu ir skaidrs, ka mums Latvijā tiek aizsargātas autortiesības, tajā skaitā autortiesības uz programmatūras kodu, un Amerikā ir līdzīgs regulējums. Te uzreiz jāmin kāda nianse, kas man šķita dīvaina, – kā pārkāpums uzskatīta "Woocommerce" koda komerckopēšana. Taču tas ir viens no tā dēvētajiem atvērtajiem kodiem, tas ir "Wordpress" ietvaros attīstīts atvērtais kods. Tam katrs var piekļūt, un katrs ar to var darboties, papildināt un publiskot. Tas nav tādā vispārpieņemtā izpratnē autortiesību objekts, bet, protams, mēs pašreiz redzam tikai publisko ziņas izklāstu. Iespējams, tur ir kaut kādi argumenti, kurus prasītājs norāda, kas pamato to, ka viņa tiesības ir pārkāptas, jo tradicionāli programmatūras kods var būt autortiesību objekts un Latvijā ir aizsargāts līdzīgi kā literārs darbs. Kā precīzi tas tiek aizsargāts ASV, es nezinu, bet saistībā ar "Woocommerce" tas liekas nedaudz savdabīgi, jo ir šī atvērtā koda princips. It kā uz šo kodu nevienam nevajadzētu būt īpašuma tiesībām," skaidro Andersone.

Vai ievietoja atsauci?

Arī Solovjovs piekrīt, ka situācija ir sarežģīta. Tieši viņš ieteica, ka šādā gadījumā drīzāk jārunā ar kādu juristu, nevis programmētāju.

"Tiesas materiālos publicēto kodu līdzību noliegt nevar, taču jāņem vērā, ka runa ir par "Woocommerce" spraudni, ko izstrādājusi trešā puse, nevis viens vai otrs no šiem uzņēmumiem, un šī koda licence lietošanai ir GPL (Vispārējā publiskā licence). Šīs licences noteikumi nosaka, ka jebkurš, kurš šo kodu likumīgā veidā iegūst, drīkst to pārveidot un izplatīt tālāk. Tas nozīmē – ņemot vērā, ka šo "Woocommerce" kodu varēja dabūt gan "Printful", gan "Printify", viņi katrs varēja ieviest šos labojumus," klāsta Solovjovs.

"Bet otra lieta ir tāda – pat ja "Printify" to kodu no "Printful" nokopējis, tad tik un tā GPL tiesības nevar aizliegt šo kodu pārtaisīt un atkalizmantot. Vienīgais jautājums, kas paliek, protams, būtu par autorību. Tas ir, ja ir darīts tā, kā "Printful" saka, tad "Printify" nedrīkstētu ņemt nost atsauci uz autortiesībām, kas tajā kodā ir. No materiāliem, kas ir publiski, nav redzams, vai atsauce ir izņemta. Vai varbūt "Printful" vispār ir aizmirsis šo atsauci ielikt? Jo par to, vai "Printify" būtu pienākums likt iekšā atsauci uz autortiesībām, ja "Printful" tās nemaz sākotnēji nav ielicis, par to vēl var strīdēties," stāsta Solovjovs.

Andersone piekrīt Solovjovam, ka viens no šiem jautājumiem varētu būt, kurš ir vai nav kodā ievietojis atsauci par izstrādāto koda versiju.

Komentējot "Printful" norādi par negodīgas komercprakses izpausmēm "Printify" rīcībā, Andersone skaidro: ""Printify" esot pārkāpuši arī konkurences tiesību normas. Šeit, visticamāk, atsaucas uz kādu ASV tiesību aktu, jo, piemēram, Latvijā par negodīgu komercpraksi mēs runājam tikai attiecībā uz patērētājiem, nevis uzņēmumu savstarpējām attiecībām. Uz šo normu Latvijā nevarētu atsaukties. Pēc viņu apraksta drīzāk šķiet, ka tas, kas ir domāts, ir tas, ka ir notikusi negodīga konkurence. Tas varētu izpausties, piemēram, kā cita uzņēmuma identitātes kopēšana. Ja es pareizi saprotu, to arī "Printful" prasībā norāda – ka "Printify" kopējot un aizskarot viņu tiesības, kā arī aizskarot tiesības uz intelektuālo īpašumu. Bet te arī ir grūti pēc šīs informācijas komentēt, vai tas ir pamatoti vai ne, jo, piemēram, Latvijā negodīga konkurence ir aizliegta tikai tad, kad cita uzņēmuma identitātes kopēšana un atdarināšana var maldināt attiecībā uz uzņēmuma identitāti, piemēram, ja patērētājs tagad ierauga "Printify" un domā: "Ā, tas taču tas pats "Printful!" Tas ir tā sauktais patērētāju sajaukamības risks."

Uzņēmumu identitātes atšķirtspēja ir visai zema

Andersone arī atsaucas uz epizodi raidījumā "DELFI TV ar Jāni Domburu", kur "Printify" pārstāvji taisnojās, ka nav iedvesmojušies no vecākā konkurenta. Gan nosaukuma, gan logo iespējamā līdzība esot tikai sakritība.

"Ir grūti komentēt, vai tā ir sakritība vai apzināta rīcība, bet ir jānorāda, ka abu uzņēmumu logo un preču zīmoli nebūtu uzskatāmi par ļoti atšķirtspējīgiem attiecībā uz to, ko viņi savās nozarēs dara. Abu uzņēmumu nosaukumos ir vārdiņš "print", kas nozīmē – drukāt. Tas ir tieši tas pakalpojums, ar ko viņi nodarbojas. Drukāšanas pakalpojums. Šeit uzreiz ir jāsaka, ka no preču zīmju viedokļa neviens no šiem uzņēmumu nosaukumiem nav ļoti stiprs kā preču zīme. Preču zīmju atšķirtspēja ir atšķirtspējīga tad, ja tā pati savā nosaukumā neappraksta savu preci vai pakalpojumu. Piemēram, ja ābolu tirgotājs savu uzņēmumu nosauc par "Ābolu", tā nav stipra preču zīme, bet, ja datoru ražotājs savu preču zīmi nosauc par "Ābolu", tad tā ir atšķirtspējīga, jo mēs jau ikdienā nesaistām ābolus ar datoriem," skaidro Andersone.

Līdzīgi, viņasprāt, ir noticis šajā gadījumā: "Ja drukāšanas pakalpojumu uzņēmums nosaukumā ir ietvēris vārdu "print", tad tas nevar paļauties uz to, ka kāds cits neizdara to pašu."

Pēc Uzņēmumu reģistru apkalpojošās firmas "Lursoft" datiem, AS "Printful Latvija" 2018. gadā apgrozīja 11,46 miljonus eiro un gadu noslēdza ar 4,23 miljonu eiro peļņu. ASV uzņēmuma "Printful Inc." un Latvijas "Printful Latvia" kopējais apgrozījums 2018. gadā sasniedza 77 miljonus ASV dolāru (67,25 miljonus eiro), savukārt 2017. gadā tie bija 46 miljoni dolāri (38,356 miljoni eiro).

Latvijā darbojas arī uzņēmums "Printify Development", kura vienīgais īpašnieks ir ASV Delavēras štatā reģistrētais "Printify Inc.". Uzņēmuma apgrozījums 2017. gadā bija 2,2 miljoni ASV dolāru, bet 2018. gadā tas sasniedza jau 10,3 miljonus dolāru. "Printify Development" 2018. gadā apgrozīja 1,07 miljonus eiro un gadu noslēdza ar 105 554 eiro peļņu, liecina "Lursoft" dati.

Abi uzņēmumi iekļuvuši prestižajā ASV biznesa žurnāla "Inc." veidotajā [5000 straujāk augošo uzņēmumu topā](#), kas tika publiskots šā gada 14. augustā. "Printify" ierindots 24. vietā, "Printful" – 564. vietā.

"Inc." žurnāla tops veidots, balstoties uz uzņēmumu apgrozījuma datiem no 2015. līdz 2018. gadam. Lai kvalificētos sarakstā, minimālajam apgrozījumam 2015. gadā bija jāsasniedz vismaz 100 tūkstošu dolāru un 2018. gadā – divus miljonus dolāru.

